Misie: 256. První kompletní romská Bible

Misie

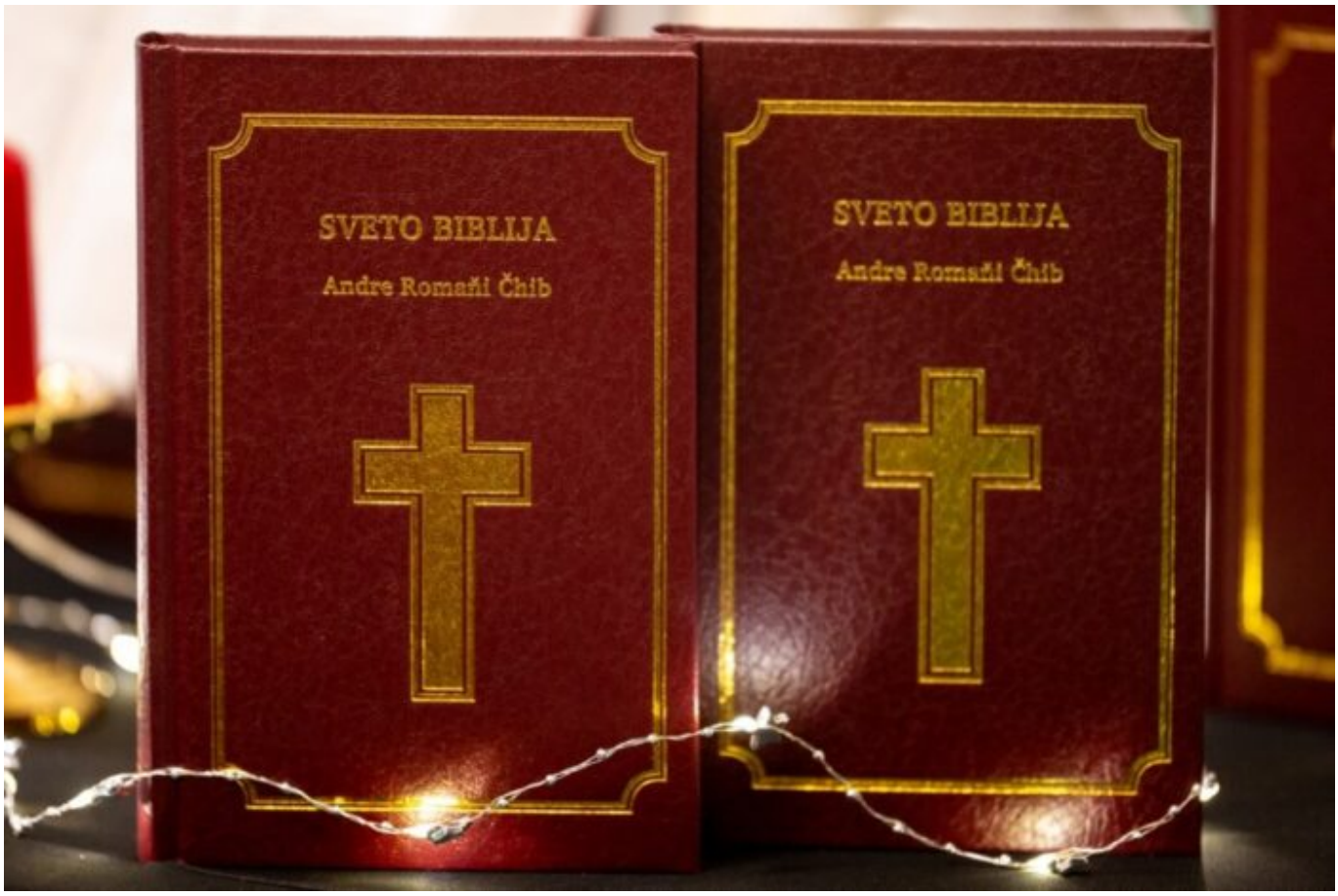

První kompletní romská Bible

Velká oslava v Sabinově

První kompletní romská Bible byla uvedena na trh

Překlad trval 15 let

Romská Bible je vydána v karpatském dialektu romského etnika Rumungrů, kteří žijí převážně na Slovensku.

V Sabinově byla v neděli představena první kompletní Bible na světě v karpatském dialektu Romů. Zároveň byl v Křesťanském centru předán výtisk Bible menšinám, které tento jazyk používají jako svůj mateřský.

Na překladu pracovaly desítky lidí celkem 15 let.

Tiskovou Agenturu Slovenské Republiky (TASR) o tom informoval Patrik Sýkora ze *Slova pro svět (The Word For The World).* Jedná se o první vydání romské Bible s názvem SVETO BIBLIJA od Andre Romaňi Čhiba v nákladu 10 tisíc kusů.

Má celkem 1270 stran textu. Spolu s biblickými mapami a vysvětlivkami je to 1292 stran.

Bible je vydána v karpatském dialektu romského etnika Rumungrů, kteří žijí převážně na Slovensku.

Zájem je i ze zahraničí

Sýkora uvedl, že po zveřejnění informace o jejím vytištění o ni projevili zájem Romové z České republiky, Německa, Anglie, Kanady a dalších zemí.

„Cílem Slova pro svět je přinést Bibli – Boží slovo – menšinám, které většinou nemají v oblastech, kde žijí, uzákoněný svůj mateřský jazyk a jsou nuceny používat jazyk národa, v němž žijí.

Hlavním posláním projektu *The Word For The World* je přinášet Boží slovo menšinám, které dosud nebyly osloveny Biblí ve svém vlastním jazyce,“ řekl Patrik Sýkora a dodal, že na financování projektu se podílí řada misijních organizací, především ze zahraničí.

Marek Olah je vedoucím mládeže Apoštolské církve v Sabinově. Do centra nahoře nad městem chodí v neděli více než tři stovky Romů.

„Když jsme jednou promítali zfilmovaný příběh o Ježíšovi, přišly za mnou tři rodiny, že by si rády přečetly něco o jeho životě a učení. Ale chtěli to v romštině, tak kde si takovou bibli mohou koupit.

Musel jsem je zklamat a říct jim, že asi nikde, protože i kdybychom ji někde ve světě našli, překladu by asi moc nerozuměli," říká Marek.

Nový Zákon do romštiny přeložil Marek Olah.

Vítěz ze Sabinova

Po tomto rozhovoru se Marek Olah, Rom, začal zabývat myšlenkou překladu Bible do romštiny na východním Slovensku.

Sbor Apoštolské církve v Sabinově má více než 300 romských členů.

V té době zveřejnil výzvu kazatel Církve bratrské Pierre van Vuuren, který žije na východním Slovensku. Hledal lidi se znalostí romštiny, kteří by se odvážili překládat Bibli. „Nebylo to však jednoduché, vypsali výběrové řízení.

Z Jihoafrické republiky přijel na Slovensko šéf Církve bratrské a do výběrové komise povolal odborníky z Jihoafrické republiky a Německa.

Konkurz byl poměrně náročný, dostali jsme k překladu složité církevní texty. Vedl jsem si dobře a konkurz jsem vyhrál. Tak jsem se dostal k překladu Nového zákona.

Popravdě řečeno jsem ani nevěřil, že bych mohl v náročné konkurenci uspět, protože jsem neměl vysokoškolské vzdělání, vyučil jsem se opravářem chladicích zařízení,“ přiznává Marek.

Abyste mohli začít překládat Bibli, potřebujete pořádnou dávku chuti. Marek jí měl dostatek, ale dnes, po sedmi letech překládání, ví, že jen odvaha by nestačila. Aby pronikl do překladatelského umění, absolvoval tři školení. Jedno na Ukrajině, dvě v Indii.

LE PAVLOSKERO EŠEBNO ĽIL
LE KORINŤANENGE

O paľikeriben

1 Me o Pavol, le Devleskera voľatar
vičhindo sar apoštolos le Ježi-
šoskero Kristoskero, the o phral o
Sostenes,
2 *pisinas le Devleskera khange-
rake andro foros Korint the olenge,
so hine vičhinde te en le Devleskere
sentne manuša andro Ježiš Kristus,
the savorenge so bararen o nav amare
the lengere Rajeskero, le Ježišoskero
Kristoskero, pre dojekh than:
3 Mi del tumen o Del, amaro Dad,
the o Raj, o Ježiš Kristus, peskero
lačhipen the o smirom.

Paľikerel le Devleske vaš lenge

4 Na preačhav te paľikerel mire
Devleske vaš tumenge, vaš oda
lačhipen le Devleskero, so tumenge
sas dino andro Ježiš Kristus.
5 Bo andre leste barvaľiľan andre
savoreste, andre dojekh lav the
andre dojekh prindžaripen.
6 Vaš oda, bo o sveďectvo pal
o Kristus hino zoralo maškar
tumende,
7 na chibaľinel tumenge ňisavo
lačhipnaskero daros sar užaren pre
amaro Raj Ježiš Kristus, hoj pes
sikavela.
8 Ov tumen dela zor andro pača-
ben dži o agor. Ľikerela tumen avke,
hoj na ela pre tumende so te phenel
andro džives amare Rajeskero le
Ježišoskero Kristoskero.

*1,2: Sk 18,1

9 Le Devleske šaj pačan. Ov tumen
vičhinďa, hoj te dživen jekhetane
leskere Čhaha, le Ježišoha Kristoha,
amare Rajeha.

Jekh le Pavloskero; jekh le Apolloskero

10 Mangav tumen, phralale, andro
nav amare Rajeskero le Ježišos-
kero Kristoskero, hoj savoredžene
te vakeren jekh. Hoj tumen te na
vesekedinen maškar peste, ale hoj
te aven andre savoreste jekh, andre
jekh gondoľišagos, hoj oda jekh te
kamen.
11 Bo dodžanľom man la Chloa-
kera famelijatar, phralale, hoj hin
maškar tumende o vesekedišagi.
12 *Gondoľinav pre oda, hoj
sako tumendar phenel: „Me som
le Pavloskero," abo: „Me som le
Apolloskero," a aver: „Me le Pete-
riskero," a mek aver: „Me le Kristo-
skero!"
13 Či hino o Kristus rozulado? Či
sas o Pavol vaš tumenge ukrižimen?
Abo san bolde andro nav le Pavlos-
kero?
14 *Paľikerav le Devleske, hoj ňikas
tumendar na bolďom - ča le Krispus
the le Gajos -
15 hoj ňiko te na phenel, hoj sanas
bolde andre miro nav.
16 *(No, mek bolďom the le Štefan
leskera famelijaha a buter imar na

*1,12: Sk 18,24
*1,14: a: Sk 18,8;
b: Sk 19,29; Rim 16,23
*1,16: 1Kor 16,15

Stránka listu Korintským přeložená do romštiny.

„Na Ukrajině nás křesťanští překladatelé z celého světa zasvětili do tajů dobrého překladu. Nevím, jestli bych bez jejich přispění a tvrdého tréninku dokázal překládat. Upozorňovali nás na obzvlášť

obtížné pasáže, radili nám, na koho se obrátit, když jsme při překladu narazili na problém. Všichni jsme byli vyčerpaní, překládáním různých textů z angličtiny do romštiny jsme strávili devět hodin denně," vzpomíná na své první pokusy mladý Rom.

Náročná práce

„Denně jsem překládal dvacet veršů, záleželo na jejich obtížnosti, někdy mi to trvalo dvě hodiny, jindy šest. Každou kapitolu Nového zákona, každý verš, každý řádek překladu posuzovali kazatelé Igor Lastofi a Ladislav Duna. Nic mi neodpustili, každý řádek musel být tip ťop," říká mladý překladatel.

Nový zákon, kterému se v romštině říká *E nevi zmluva*, šel mezi Romy na východním Slovensku na dračku. Z nákladu 1 500 výtisků se během několika dní prodalo osm set knih.

JEANS

Zájem o romskou Bibli je i mezi romskou mládeží.

Nový Zákon v romštině vyšel v roce 2014.

Marek Olah se pak začal zabýval úvahami o překladu Starého zákona. Odhadoval, že tento překlad by mohl trvat deset až patnáct let. Ve srovnání s Novým zákonem má první část Bible nejen rozsáhlejší, ale také podstatně obtížnější text. Zejména žalmy a přísloví překladatelům daly zabrat.

Irena, Romka ze Sabinova, babička dvanácti vnoučat, nám vyprávěla o Novém Zákonu, který si koupila před Vánocemi 2014: „Jsem sice na konci života, ale dokud jsem si nepřečetla Nový zákon, nevěděla jsem, že Bůh mluví způsobem, kterému my Romové rozumíme…“.

Překladatelé romské Bible byli tři: z Hlinného je to Stanislav Tancoš, ze Sabinova Marek Olah a spolupracovník Michal Bečvář z České republiky, který vystudoval romistiku na Karlově univerzitě a žije v Izraeli.

Sama Bible je velké dílo a někteří lidé si myslí, že se toto dílo dá přeložit za dva roky. Jiní zase říkají, že kdyby se měla pořádně přeložit, trvalo by to třicet let. Překladatelé si řekli, že půjdou zlatou cestou a jen Starý zákon jim zabral sedm let.

Romská Bible do mobilu – Biblia Romanes

Tato aplikace Bible – Romská Bible – Biblia Romanes – je jednoduchá Bible do kapsy. Obsahuje Nový zákon a některé knihy Starého zákona v karpatské romštině, romském nářečí, kterým Romové hovoří především na Slovensku a v Čechách, ale také v částech Polska, Ukrajiny a Rumunska.

Obsahuje také zvukový záznam Nového zákona, který vám umožňuje poslouchat dramatizované čtení Božího Slova. Aplikace má jednoduché rozhraní a lze ji stáhnout pro offline přístup.

Aplikaci lze stáhnout na play.google.com.

LE DEVLESKERO LAV ANDRE ROMAŇI ČHIB

MATUŠ 1

Le Ježišoskero rodokmeňos

1 O ľil pal o rodokmeňos le Ježišoskero Kristoskero, čhavo le
Davidoskero, čhavo le Abrahamoskero.
2 O Abraham sas dad le Izakoske, o Izak sas dad le Jakoboske, o
Jakob sas dad le Judaske the leskere phralenge
3 a o Juda sas dad le Pereciske the le Zerachoske, savenge sas daj
e Tamar. O Perec sas dad le Checronoske, o Checron sas dad le
Ramoske,
4 o Ram sas dad le Amminadaboske, o Amminadab sas dad le
Nachšonoske, o Nachšon sas dad le Salmonoske,
5 o Salmon sas dad le Boaziske la Rachabatar a o Boaz sas dad le
Obedoske la Rutatar. O Obed sas dad le Izajoske,
6 o Izaj sas dad le kraľiske le Davidoske a o David sas dad le
Šalamunoske, savo uľiľa (pes narodzinďa) le Urijašiskera
romňatar.
7 O Šalamun sas dad le Rechabeamoske, o Rechabeam sas dad le
Abijoske, o Abijah sas dad le Asaske,
8 o Asa sas dad le Jošafatoske, o Jošafat sas dad le Jehoramoske a
o Jehoram sas dad le Uzzioske.
9 O Uzziah sas dad le Jotamoske, o Jotam sas dad le Achazoske, o
Achaz sas dad le Chizkijoske,
10 o Chizkija sas dad le Menaššeske, o Menašše sas dad le
Amonoske a o Amon sas dad le Jozijašiske.
11 O Jozijaš sas dad le Jekonijašiske the leskere phralenge akor,
sar sas o nipi andral o Izrael zaile andro Babilon.
12 Paloda, sar sas o Izraeliti zaile andro Babilon, sas le Jekonijaš
čhavo o Šealtiel a o Šealtiel sas dad le Zerubbabeloske.
13 O Zerubbabel sas dad le Abijudoske, o Abijud sas dad le
Eljakimoske, o Eljakim sas dad le Azoriske,

0:00 Romani, Carpathian - The Word for the World Version (NT) 3:57

MATUŠ 1

LE DEVLESKERO LAV ANDRE ROMAŇI ČHIB

MATUŠ 1

Le Ježišoskero rodokmeňos

al o rodokmeňos le Ježišoskero Kristoskero, čhavo le Davidoskero, čhavo le
oskero.
aham sas dad le Izakoske, o Izak sas dad le Jakoboske, o Jakob sas dad le Judaske
re phralenge
da sas dad le Pereciske the le Zerachoske, savenge sas daj e Tamar. O Perec sas
ecronoske, o Checron sas dad le Ramoske,
sas dad le Amminadaboske, o Amminadab sas dad le Nachšonoske, o Nachšon
Salmonoske,
non sas dad le Boaziske la Rachabatar a o Boaz sas dad le Obedoske la Rutatar. O
dad le Izajoske,
sas dad le kraľiske le Davidoske a o David sas dad le Šalamunoske, savo uľiľa
dzinďa) le Urijašiskera romňatar.
amun sas dad le Rechabeamoske, o Rechabeam sas dad le Abijoske, o Abijah sas
aske,
sas dad le Jošafatoske, o Jošafat sas dad le Jehoramoske a o Jehoram sas dad le
iah sas dad le Jotamoske, o Jotam sas dad le Achazoske, o Achaz sas dad le
ke,
izkija sas dad le Menaššeske, o Menašše sas dad le Amonoske a o Amon sas dad
ske.
ijaš sas dad le Jekonijašiske the leskere phralenge akor, sar sas o nipi andral o
le andro Babilon.
da, sar sas o Izraeliti zaile andro Babilon, sas le Jekonijaš čhavo o Šealtiel a o
as dad le Zerubbabeloske.
rubbabel sas dad le Abijudoske, o Abijud sas dad le Eljakimoske, o Eljakim sas
oriske,
or sas dad le Cadokoske, o Cadok sas dad le Achimoske a o Achim sas dad le
e.

Romani, Carpathian - The Word for the World Version (NT)

3:57

Zdroj: TASR/Veronika Mihaliková

ŽIVOT

DNES 24 PREŠOV

-van-

Můžete také navštívit naši facebookovou stránku Baptisté – Síť víry nebo facebookovou skupinu Zpravodaj Baptisté – Síť víry